

ANTAL LUNG TEAZUL 37-38.

מחירים מיוחדים... 4-én... NA... fürdő... zésére... áll

4-én... ön... NA

fürdő... zésére... áll

arit meg, ha

CORD

mil Blagánal

fo. 3. Telefon 2-70.

és leírással szolgál!

ermekruhák

mann

14.

431.

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ HIVATAL ÉS NYOMDA

Ciuj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop. (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal - 977, Zs. N. Sz. - 558

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címzendők. Kéziratokat nem adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	520
Félévre	320
Negyedévre	170
Egy hónapra	60
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is	3 lej
Bukarestben	350
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	25 ck
Egy szám	150 ck

Ciuj-Kolozsvár * VI. évfolyam * 246. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Tebeth 12 * 1923 dec. 20 Csütörtök

A presztizsrombolók ellen

Minden véletlenül van valami isteni vezettség. Anatole France egyenesen azt állítja, a véletlen végeredményben: Isten. Merőben véletlen például, hogy Bibescu herceg, Románia amerikai követe, éppen ezekben a napokban, amikor az ország nyugalma veszedelmes megbillent, járt Bukarestben, ahol igen figyelemreméltó kijelentéseket tett. Többek között arról is beszélt, hogy Lloyd George nemrég meglátogatta őt Washingtonban és az első kérdése az volt, milyen álláspontot foglalnak el az amerikai zsidók Romániával szemben. Mire Bibescu azt válaszolta, hogy nagyon sok barátja van a zsidók között és különösen az amerikai zsidóság vezetői körében tart tennélenk az összeköttetést. Bár ezek a személyiségek a romániai antiszemita manifesztációkat nagy aggodalommal figyelik, mégis szimpátiával kísérik Románia törekvéseit és remélik, hogy a romániai zsidókérdés kedvező irányban fog fejlődni. A követ szerint a nagy amerikai zsidó bankárok a legkisebb rosszindulatot sem mutatják Románia iránt és adott pillanatban meg lehet majd nyerni őket Románia pénzügyeinek szanálásához.

Egészen véletlen, hogy Bibescu herceg éppen akkor tette ezt a nyilatkozatot, amikor a kolozsvári zsidó kereskedők cégtábláit és kirakatüvegeit esővízpölvé zúzzák szét a gyűlölet kövei, amikor az ország nagyobb városaiban és magában a fővárosban is alig telik el hét, hogy ne volnának hangos tüntetések a gyűlölt és kártékony „idegenek” ellen. Bizony elgondolkodtató jelenség a véletlennek esodálatos összetalálkozása, különösen ha meghallgatjuk, mit mond a továbbiakban Bibescu herceg. „Kétszáz ezer Romániából elszármazott zsidó él Amerikában, — mondja a követ — akik a legnagyobb szeretettel vannak eltele régi hazájuk iránt és mindenkor hajlandók segítségünkre lenni. Szoros összeköttetést tartok tenné ezekkel a zsidókkal, felvilágosítom őket az itthoni helyzetről és megállapíthatom, hogy ezek az emberek hűséges és türethetetlen barátaink.” Ezt mondja Bibescu herceg a veszélyesnek nyilvánított idegenekről és ezeket nekünk alig van már mondanivalónk. Ha jól meggondoljuk, ennél csattanóbb és tanulságosabb telet a vasárnapi eseményekre nem is jöhetett volna. Semmi okunk nincs kételkedni a washingtoni követ szavaiban. Bátran elhihetjük neki, hogy baráti érintkezést tart fenn az amerikai zsidókkal és hogy egykori honfitársai csakugyan szeretettel és ragaszkodással gondolnak Romániára, mely nem mindig viszonzta hasonlóval ezeket az érzelmeiket. De el kell hinnünk azt is, hogy ezek a zsidók figyelemmel kísérik itthonmaradt testvéreik sorsát és ez kétségtelenül érzékeny befolyással lehet állásfoglalásukra.

Itt érkezünk el ahhoz a ponthoz, amelynél beszélnünk kell, amelynél a halgatás bűn. Akármilyen jóindulattal van eltele a külföldi zsidóság Románia iránt, akármennyire méltányolja a román politika gesztusát, hogy végre egyenjogusította az okiránybeli zsidó lakosságot, mégsem suhannak el nyomatlanul üle mellett a nyugtalanság hírei. Nemcsak a zsidóságról van szó, aminthogy ezek a zavargások nem a zsidóság privát ügyei. Egészen bizonyos, hogy a világ egész demokráciája megdöbbenéssel és szomorúsággal fogad minden olyan hírt és az idők folyamán így alakul ki a külföldön egy olyan atmoszféra, amelyben Románia kedvezőtlen fényben jelentkezik. A modern élet legnagyobb vívmánya, hogy az államok nem ének már merev elzárkózottságban, hanem szoros kölcsönhatásban vannak egymással és a népek között egy meg nem szűnő szellemi és gazdasági vérkeringés van folyamatban. Egyetlen ország sem mondhatja: nem törődöm a külföld véleményével és különösen nem mondhatja ezt Románia, amelynek hallatlan gazdagságnak természeti kincsei töként a külföldi tüke segítségével aknázhatók ki. Románia számára tehát ugyiszólván életkérdés, hogy az a szimpátia és barátság, amellyel a háboru után a legtöbb külföldi ország feléje fordult, ne csökkenjen és ne változzon át hideg részvétlenséggé, vagy ellenszenvvé. Az amerikai követ kijelentése bizonyítja, milyen

nagy súlyt helyez Románia diplomáciája arra, hogy ezeket a külföldi relációkat minél melegebbé és őszintébbé tegye. Am mialatt az ország legjobb fia minden erejükkel azon fáradoznak, hogy Románia számára biztosítsák Európában az őt megillető pozíciót, ezalatt itthon meggondolatlan zavargások halomra döntik ezt a páratlanul értékes és

fáradtságos munkát. A különös véletlen most egy más mellé állította ezt a két eseményt, a zavargásokat és Románia érdekeit, talán azért, hogy annál élesebben mutassa meg, mennyire időszerű volna, hogy mindazok, akik őszintén akarják szolgálalni az ország javát, összefogjanak a felelőtlen presztizsrombolók ellen.

György király elhagyta Görögországot Hajóraszállás előtt táviratilag hazahívta Venizeloszt. Romániába jön a görög királyi pár. Párisban bíznak a görög királyság fenmaradásában

(Athén, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A választási eredmények tisztán mutatják, hogy Görögországban a nép nagyobbik része elvesztette a monarchia iránti bizalmát és az állami rend helyreállításához vezető utat egyedül a köztársasági politikában látja. A köztársasági jelöltek fölületes győzelmének hatása alatt Gonatas miniszterelnök, mint ismeretes, összehívta a minisztertanácsot, mely e legújabb eseményekről a következő közleményt adta ki:

„Tekintettel arra, hogy a most megválasztott alkotmányozó országgyűlés legközelebb összeül és meg fogja határozni Görögország államformáját, a forradalom vezéreinek kormánya levélben közölte a királlyal, hogy legcélszerűbb volna, ha az államformáról való döntésig eltávozna az országból. A levél kézhezvétele után a király táviratilag felkérte Venizeloszt, hogy térjen vissza Görögországba és ideiglenesen vegye át a kormányzást.

Addig is, míg Venizelosz hazaérkezik, Konduriótisz tengernagy vette át az államügyek vezetését régensi minőségben.

Gonatas, miniszterelnök Plastiras, ezredes

A királyi pár már el is hagyta Görögországot. Tegnap éjjel hajóra szállt és Romániába indult. A király egymillió drachmát kapott utiköltséggel a civillistájából.

Páris, december 19. Az athéni események hatalmas meglepetést keltek a francia fővárosban. Sándor jugoszláv király, amikor legutóbb Párisban járt, tárgyalt ez ügyben Poincaréval és bi-

zonyos ígéreteket is kapott a francia kormánytól, aminek következtében Venizelosz visszavonta azt az igényét, hogy köztársasági elnök legyen s ezért nem akart hazatérni híveinek állandó sürgetésére sem. Párisban

a király eltávolítását ideiglenesen tartják,

mert maga Venizelosz is az alkotmányos monarchia híve. Maguk a republikánusok, akik eddig is két táborban voltak, most három pártra szakadtak. Az egyik tábor, Venizelosz legfanatikusabb hívei, hajlandók feladni a köztársaság kikiáltásának tervét, míg a másik két csoport hallani sem akar a monarchia fentartásáról. De az utóbbi két párt közül az egyik amerikai mintájú köztársaságot akar, Venizeloszsal az élén, a másik viszont francia mintájú respublikát, melynek elnöke a közismert Zaharoff londoni multimilliomos görög vállalkozó lenne.

Athén, december 19. Általános a nézet, hogy a köztársaság proklamálása küszöbön áll. Otthonainos tábornok valamennyi tiszt aláírásával ellátott határozati javaslatot nyújtott át Plastiras hadügy-miniszternek. A határozati javaslatban

a hadsereg követeli a király azonnali elmozdítását.

A köztársasági lapok azt írják, hogy György király elutazása végleges, mert a valóságban a dinasztia elmozdításáról volt szó, amikor felkérték az uralkodót, hogy az országot hagyja el. Ezzel szemben a rojalista lapok kijelentik, hogy a görög nép többsége hű marad a dinasztiahoz s a király távolléte csak szabadságnak tekinthető.

Tízmillió aranykoronát követel a kisantant Magyarországtól

Nehézségek a magyar kölcsön párisi tárgyalásain. Bethlen nem akar jóvátételeit fizetni. Legitimisták alakították meg a keresztény gazdasági pártot

(Páris, dec. 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyi bizottság, amely a magyar kölcsönüggyel foglalkozik, tegnap megszövegezte második számú jegyzőkönyvét, az albizottság pedig megvitatta a rekonstrukciós terv pénzügyi rendelkezéseit, melyekre az összes államok képviselőinek hozzájárulását megnyerték. Csak abban az irányban van ellentét, hogy a pénzügyi bizottság szerint Magyarország a kölcsönből tízmillió aranykoronát fizethet jóvátételi számlájának törlesztésére, Bethlen viszont kétségbevonta, hogy Magyarország képes volna ilyen erőfeszítésre. Ha ebben a kérdésben

csütörtökön sem sikerül megegyezni,

akkor az albizottság valószínűleg január tizedikén újabb ülést tart, melynek napirendjén egyedül a magyar-kérdések szerepelnek.

Más jelentés szerint a népszövetség Magyarország pénzügyi szanálásával foglalkozó bizottsága tegnap délelőtt ülést tartott a kisantant delegátusainak részvételével. Az ülésen a szanálási terv pénzügyi klauzuláiról tárgyaltak. A bizottság tagjai és a kisantant képviselői elfogadták az előterjesztést, a magyar kiküldöttek azonban kijelentették, hogy

nem járulhatnak hozzá az előterjesztett szöveghez,

különösen a jóvátételre vonatkozó klauzulához. A bizottság ugyanis tízmillió aranykorona lefizetését kívánja a szanálási akció betejeztével Magyarországtól a jóvátételi számla javára. Bethlen magyar

miniszterelnök kijelentette, hogy ezt a kötelezettséget nem vállalhatja.

A bizottság ma este újabb ülést fog tartani.

Budapest, dec. 19. Tegnap este véglegesen megalakult a keresztény nemzeti gazdasági párt. Csilléry András elnökletével az értekezleten megjelent Zichy, Wass, Huszár Károly, Ernst, Lingauer, Homonnay, Huszár Elemér, Reichl, Freuwirt, Láng, Czettler, Wolff, Benárd, Buday, Hegedüs György és Petrovics. Távoimaradásukat kimentették: Hegyeshalmy, gróf Károlyi József, Cziráky, Jankovich és Besán. A párt összes tagjainak száma huszonhat és

tulnyomó részük közismert legitimista.

A vezetőségben Czettler, Ernst, Hegyeshalmy, Wolff és Zichy vesznek részt. A hivatalos pártnyilatkozat kimondja, hogy a keresztény nemzeti gazdasági párt célja a kormánypárton kívüli keresztény és nemzeti tradicionális állásponton levő erők egyesítése. A párt szabadkezet tart fenn magának a kormánnyal szemben, de egy olyan kormányt, mely magáévá teszi a párt programját, hajlandó támogatni.

Az értekezleten többek között Ernst beszélt, aki a politikai helyzet mai állásával jobban meg van elégedve, mint a tavalyival. Wolff Károly, aki élesen bírálta a szociáldemokráciát, a párt feladataival kapcsolatban kijelentette, hogy a mai politika kvintesszenciája a gazdasági kérdések megoldása. Czettler és Csilléry beszédével a hivatalos alakuló gyűlés véget ért.

A fővárosi sajtó a kolozsvári zavargásokról

Szemelvények a fővárosi lapoknak a kolozsvári tüntetésekről beszámoló cikkeiből

(Kolozsvár, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári országos sajtókongresszus alkalmából lezajlott tüntetések és rombolások élénken foglalkoztatják a fővárosi lapokat, amelyek csaknem kivétel nélkül éles hangon bélyegzik meg a sajtókongresszus programszerű lefolyásának megakadályozását és az azt követő utcai rombolásokat. A fővárosi lapok vezető munkatársai, akik mint kongresszusi delegátusok a tüntetések ideje alatt Kolozsváron tartózkodtak és így közvetlen közelből figyelhették meg az eseményeket, impressziókat és állásfoglalásukat vezércikkekben szövegezik le. Az egyes bukaresti lapok cikkeinek idevonatkozó részét itt adjuk. A kormány hivatalos lapja, a

„Viitorul“

így ír: „A kolozsvári országos sajtókongresszus megnyitása alkalmából az egyetemi ifjúság tüntetni akart, nem a sajtó ellen általában, hanem annak csupán „ama bizonyos része“ ellen. Ennek következtében bizonyos zavargások is történtek, amelyek arra indították a kongresszus vezetőségét, hogy a kongresszus üléseit felfüggeszse, noha a helyi hatóságok írásban közölték, hogy garantálják a rendet.

A tüntető diákság hibát követett el, amikor ellenszenvét Bacaloasa személyére koncentráta. Bacalasa régi és becsületes újságíró, akinek a román érzelmeit az egyetemi ifjúságnak nincs joga kétségbe vonni.

Az egyetemi ifjúság, miután a Nemzeti Színházban megakadályozta Bacalbasát ünnepi előadásának megtartásában, kivonult az utcákra és ott folytatta tüntetéseit. A tüntetések alkalmából több zsidó cég tábláit és kirakatüvegeit összezúzták. Ez a tény kétségkívül hiábavaló és bűnös merénylet, amit minden civilizált ember egyöntetűen elítél. Bizonyos az, hogy ilyen és ehhez hasonló eszközökkel nem lehet szolgálni semmilyen ügyet.

Nem felelnek meg a valóságnak azonban egyes bukaresti lapok ama közleményei, hogy a polgári hatóságok nem teljesítették kötelességüket a tüntetések során. Mindössze annyit igaz, hogy a kért segítséget nem kapták meg a kellő időben és így képtelenek voltak a tüntetők ellen kellő erővel eljárni.

Bukarest egyik legelterjedtebb lapja, a

„Dimineata“

ezt írja: „Kolozsváron megtörtént az, ami a világon seholsem történhetett meg: meghusították az újságírók országos kongresszusát. Ezt a dicsőséges tettet rombolások követték, de ezeknek a jelenségeknek már nincs meg az újdonság íze, különösen Kolozsváron.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Aáron Goldschmidt

— Igen, — mondotta a fiú és belesápadt, — ha birtokomban volna a szó, amely meg tudja törni az előítéletek zajlását, — az a hatalmas varázsigé, mely feledést borít olyan sok mindenre... a zene teszi, hogy közelebb érzem magam hozzá... a sor rajtuk van Thóra kisasszony!

Ejféli után ott állott barátai körében. Kocintottak a habzó pezsgőspoharakkal és a zene tompán hangzott át a bálteremből. Egyszerre csak hirtelen vérpatak ömlött a pohár fölé, melyet éppen ajkához emelt. Rémtűnő szaladt segítségére, azt hitték, hogy valami ér pattant meg benne. A vérzést hamarosan elállították, de ruhája telefoltosodott. Haza kellett hát mennie, bármennyire bosszankodott is, hogy nem láthatja többé a kislányt, és még csak el se búcsúzhatótt tőle. De a bál maga, a tiszta, sugáros szépségek emlékével töltötte be. Nem látta már, hogy a kacagás szemek mint válnak egyre tompábbá, az orcák sápadttá és hogy a leégett gyertyák fénye milyen álmos, poros, gyűrött alakokon ömlik el.

Ötödik fejezet

Másnap reggel hogy fölébredt, első érzése valami határozatlan bosszankodásféle volt és nagy szégyenkezés, mintha valami módon nevétségessé tette volna magát. Kinos nyugtalansággal visszagondolta mindazt, amiről tegnap este beszélt, minden szituációt, melyben volt és ámbár külön-külön minden egyes dolog megállta ezt az utólagos vizsgálatot, a dolgok egészére még mindig megmaradt a kinos érzés.

A kolozsvári tüntetések trappánsan domborították ki a zavargások erkölcsi szerzőinek szerepét. Ujra kiderült, amit mi már egy év óta hangoztatunk, hogy a fiatal diákok egy elenyésző részét, amely a zavargásokat szítja, „felöltött“ politikuskok befolyásolják. A különböző politikai pártok és a közélet egyes vezetői a maguk céljaira használják ki a nemzeti érzést és vandalizmusra uszítják a diákság egy részét, akiket a nemzet konstruktív munkájára is fel lehetne használni.

Kolozsváron az is kitént, hogy a hatóságok egy része résztvett az akcióprogramban. Nem tudjuk, hogy a kormány belátja-e végre, hogy eljárás kell indítania az egyes alantasabb hatósági közegek ellen, akik a zavargások szolgálatába szegődtek. Nem tudjuk, hogy a kormányzó párt belátja-e végre, nem tűrhető az, hogy egyes tagjai az anarchikus és terrorisztikus akciókat támogassák.

Bizonyos az, hogy a brutalitások miatt legtöbbet az ország szenved. Az anarchikus mozgalmak bizonyára le fognak zajlani és akkor kiderül majd, hogy mennyi kárt szenvedett az ország azért, mert egyes hivatalos és nemhivatalos politikuskai bűnös mozgalmak pártolói közé szegődtek.

A „Dimineata“ cikkét Traian Vlad publicista írta alá.

A politikai pártoktól független

„Presă“

így emlékezik meg az eseményekről: „A sajtó Kolozsváron tartandó kongresszusát erőszakosan megakadályozták. Mint legtöbbször, most is a diákokat tolták előtérbe, eszközül használták fel őket idegen célok érdekében. Ezeket az idegen célokat a kormány és Goga reprezentálják. A kormánynak szüksége volt arra, hogy a diákok alárcá alatt mutassa ki, mennyire elítéli és megbélyegzi az erdélyi közvélemény „a sajtó ama bizonyos részét“, amely naponként kellemetlenkedik neki és amely napvilágra hozza minden törvénysértését. Goga pedig a napokban a diákoknak tartott konferenciájában bélyegezte meg „a sajtó ama bizonyos részét“, amely felfedi az ő politikájának titkait. De ha akármennyire is érdeke volt a kormány és Goga-nak megakadályozni a kongresszus megtartását, nemkevésbé bizonyos, hogy egy civilizált államban az igazi közigazgatásnak kötelessége lett volna egy békés kongresszus megtartását biztosítani. Nem így történt.

Az állomásnál, az érkezésnél egy diák kijelentette, nem felelhet a kongresszus békés lefolytatásáért és a rendőrprefektus, aki szintén jelen volt, nem mondta, hogy ő áll jót a rendért és nem a diákság. A prefekturára behatoltak a rend-

zavaró diákok, a hatóságok parancsa ellenére a parancsot is csak szemfényvesztésből adták ki. A színházban tartott ünnepélyes előadáson ugyanaz a kétszínűség, ugyanaz a komédia. A kordont átörték és ellepték a termet, a karzatot és a földszintet. Amikor felgördült a függöny, Bacalbasát, a román újságírószövetség elnökét, akit az erdélyi újságírói szövetség hívott meg, hogy előadást tartson, füttyökkel, ellenséges és értelmetlen közbeszólásokkal fogadták. A diákok ezután a főtúrcákon betörték a zsidó, magyar és román kereskedők kirakatait, anélkül hogy a rendőrség vagy katonaság ebben megakadályozta volna őket.

Ilyen körülmények között az összes delegátusok és az összes szövetségek elhatározták, hogy a tárgyalásokat megszakítják. Nem fogunk a diákok ellen fellépni, akik öntudatlan eszközök, sem Goga ellen. A kormány magatartása ellen azonban, amely felelős a vandalizmusért és a kongresszus megtartásának megakadályozásáért, tiltakozik minden sajtószövetség és megbélyegzi eljárását. A sajtónak azonban rendszabályokkal kell élnie és élni is fog velük.

A „Presă“ cikkét Mille Constantin, az újság legtekintélyesebb publicistája írta alá.

A demokratikus eszmék újságja, a

„Lupta“

ezekeket írja: „Senkisé gondol arra, hogy felelőssé tegye a történelektől azt a néhány diákot és választási ügynököt, akik megzavarták a sajtószövetség kongresszusát s megakadályozták Bacalbasát, aki legjobb és legrégebb újságíróknak egyike, beszéde megtartásában.

Minden újságíró tudja, mi rejtezik az események okainak kulisszái mögött és hogy az eset Goga Oktávián exkoltópekk a bosszúja. Tudvalevő, hogy alig iratkozott be Goga a bukaresti újságírószövetségbe, mindjárt pályázott az elnöki állásra. Bacalbasával szemben, — s meg is bukott. Érthető, hogy az újságírók nem részesíthettek előnyben egy politikust, aki sietett volna állását politikai célokra kihasználni egy újságíróval szemben, aki már több mint negyven éve díszbe az újságírói testületnek. Goga sem bocsájthatta meg személyes vereségét és ezért ment a kongresszus megtartása előtt Kolozsvárra, hogy ott a nemzeti eszme ürügye alatt tartson izgató beszédet a sajtó ellen, ilymódon készítve elő a talajt a kongresszuson történt vandalizmusra. Az újságírószövetség vezetősége tudja kinek köszönheti ezt a vandalizmust. Most már megértheti a közvélemény is, honnan ered Goga haragja a sajtó ellen és az újságírószövetség ellen. Az egész nem egyéb egy kigolyozott jelölt tehetetlen haragjánál.

A parasztpárt hivatalos lapja, az

„Aurora“

így ír: „A bukaresti román újságíróknak ezuttal személyesen volt alkalmuk meggyőződni euzista szellem és metódus által fertőzött a diákságnak

jesen tönkre akarja silányítani: berzenkedik is ellene, de minden rugkapalózása csak megkönnyíti a ravaszul mosolygó Eeros győzelmét.

Anélkül hogy maga is észrevette volna, mind mélyebben belémerült ebbe az érzelmebe. Minden szó, amit a lány kijettett, vagy amit róla mondtak, mindennél nagyobb jelentőségű lett, arckifejezésének legkisebb elváltozása is győtrő félelemmel töltötte el és a legjelentéktelenebb dolgok, — amilyeneket egyébként az embereken soha előbb észre se vett, — a legkínosabb megfontolásokra tudták készíteni. Olyan korszaka kezdődött, melyben egész előbbi élete meghaltnak tűnt fel előtte, minden amiért régebben törte magát, amire vágyott, értéktelenné vált szemében: úgy érezte, mintha valami új életet kezdett volna, olyan életet, melynek középpontjában az a lányka állott.

Talán inkább találó, mint szép hasonlat az, ha a szerelmest részeg emberrel hasonlítjuk össze. Csak úgy, mint a részeges, nyomott lélekállapotban és elernyedten új erőnöző akar jutni a mámor után, — még pedig úgy, hogy újra iszik — éppen úgy keres a szerelmes is enyhülést nyugtalanságára és félelmére azzal, hogy szerelmeséhez siet. Ha ezt a gyógymódot az emberek nem találták volna ki, akkor kevesebb volna az iszákos és a — szerelmes.

Más fiatal emberek észlelték látogatni a házhoz és néhaórán Jákob olyan hangulatban volt, hogy úgy érezte, mintha teljes szívéből gyűlölné ezt a lányt. Az az érzés, mely annyira urrá lett fölötté, mely olyan ellenállhatatlan erővel vontá őt e nőhez, valami sötét, ellenséges hatalomnak tűnt fel előtte: és úgy tépdeste a láncokat, melyet maga vett magára, mintha mások rakták volna rá.

(Folyt. köv.)

elitélendő
újságírók,
ügyek meg
sában, egé
A sajtó ált
ország zav
lapja, függ
valódi vez
ben. Ha a
ják, az an
dent ami l
aláb is a
felejté azon
országban
lapok sürg
jou megfél
lákrol, a b
jogát Erd
felszabadít
a bukarest
ként fogad
Mi u
a történel
közélet jel
letet felel
sem tehet
azonban, h
és erőlyes
egész roma
A kormány
fentartása
.....
Székile
nál
Magánosol
Több mint
a Banca N
(Kol
dósítójától
forgalom s
kogy az á
val való k
szigoru re
kedelmét.
lyek az id
töltötták,
általa felh
tenni.
Hete
ésáégi kö
hogy a kö
tatni a d
reste ez ü
Nationala
errevonatk

Székile

nál

Magánosol

Több mint

a Banca N

(Kol

dósítójától

forgalom s

kogy az á

val való k

szigoru re

kedelmét.

lyek az id

töltötták,

általa felh

tenni.

Hete

ésáégi kö

hogy a kö

tatni a d

reste ez ü

Nationala

errevonatk

eddig fen

leneg az

kedőknek,

valutára

szempontj

a szükség

ezekeket a

vizsgáljuk

szüksége

akadályt

utjába. N

kérdésben

uj politik

nak a leg

levélre en

az erős

francia fr

ezzer lej é

leges eset

megindok

—

pes hely

zető helye

19 millió

a szám a

—

maszóan

leamre. Ne

azonban e

rint, se

ség szap

tanul. N

bankhite

dokolt es

kölcsönt

és cégekr

évben ed

hiszem ez

enyhülése

tenni, ho

anélkül

ségi polit

ságok parancsa ellenére a befényvesztésből adták ki. A népszerű előadás ugyanaz a komédia. A kordont átrmott, a karzatot és a föld-ült a függöny, Bacalbasát, ötség elnökét, akit az er- g hívott meg, hogy előadást nséges és értelmetlen köz- . A diákok ezután a főt- magyar és román keres- l hogy a rendőrség vagy adályozta volna őket.

k között az összes delegá- tségek elhatározták, hogy itják. Nem fogunk a diá- öntudatlan eszközök, sem magatartása ellen azonban, musért és a kongresszus hályozásáért, tiltakozik min- erbélyegzi eljárását. A saj- ályokkal kell élnie és élni

Mille Constantin, az újság stája írta alá.

szmék újságja, a

„Lupta“

gondol arra, hogy felelőssé a néhány diákot és válas- z zavarták a sajtószövetség ályozták Bacalbasát, aki gíróknak egyike, beszéde

adja, mi rejtezik az ese- i mögött és hogy az egész ltőknek a bosszúja. Tudva- t be Goga a bukaresti új- djárt pályázott az elnöki embeu, — s meg is bu- ságírók nem részesíthettek aki sietett volna állását áhni egy újságíróval szem- negyven éve dísz az új- a sem bocsájtotta meg- zért ment a kongresszus ura, hogy ott a nemzeti n izgató beszédet a sajtó elő a talajt a kongresszu- ra. Az újságírószövetség öszönheti ezt a vandaliz- eti a közvélemény is, hon- sajtó ellen és az újság- gész nem egyéb egy ki- haragjánál.“

talos lapja, az

„Aurora“

n újságíróknak ezuttal sze- uk meggyőződni cuzista al fertőzött a diákságnak

nyítani: berzenkedik is kápálózása csak meg- solyogó Eeros győzelmét.

ga is észrevette volna, értült ebbe az érzelemben.

y kiejtett, vagy amit nál nagyobb jelentő- nek legkisebb elváltozása ltötte el és a legjelen- amilyeneket egyébként b öszre se vett, — a okra tudták készíteni.

zdődött, melyben egész tünt fel előtte, min- te magát, amire vá- szemében: úgy érezte, kezdet volna, olyan éle- ában az a lányka állott.

ó, mint szép hasonlat eg emberrel hasonlítjuk a részeges, nyomott edten új erőnőz akar még pedig úgy, hogy keres a szerelmes is ra és félelmére azzal.

Ha ezt a győzsmódot volna ki, akkor ke- és a — szerelmes.

elszoktak látogatni a kob olyan hangulatban üntha teljes szívéből az érzés, mely any- mely olyan ellenállha- nőhez, valami sőtét,

nt fel előtte: és úgy et maga vett magára, na rá.

ov.)

eltálandó magatartásáról és türelmetlenségéről. Az újságírók, akik sürgős kulturális és egyesületi ügyek megbeszélésére gyűltek össze Erdély fővárosában, egészen más fogadattal érdekeltek volna. A sajtó általában, de különösen a bukaresti, az ország szava. Minden politikai pártnak megvan a lapja, független újságok azonban a közvélemény valódi vezetői a közélet aktuális kérdéseiben. Ha a diákok a sajtó képviselőit kövel dobálják, az annyit jelent, hogy a román diákság mindent ami Bukarestből jön hazugságnak, vagy leg- alább is a közvélemény meghamisításának tart. El- felejtik azonban, hogy Bukarestből terjedtek el az országban a demokratikus eszmék, az ottani lapok sürgették mindig a kormányokat, gondoskod- jou megfelelő közigazgatásról, kulturáról és isko- lákról, a bukaresti újságok jelentették ki Románia jogát Erdélyhez s harcoltak az egyes területek felszabadításáért. De ha nem is tette volna ezeket a bukaresti sajtó, megérdemelte volna, hogy más- ként reagadják.

Mi újságírók nem nem neheztelünk azonban a történetekért, nekünk az orvos szemével kell a közélet jelenségeit megfigyelnünk, a diákságot nem lehet felelőssé tenni semmiért, amint hogy a beteg sem tehet róla, hogy láza van. Egészen jól tudjuk azonban, hogy a baj mélyen gyökerezik, sürgős és erélyes lépéseket kellene tenni, mert így az egész romániai közélet megbetegedéssel fenyegeti. A kormányé a szó, hogy közigazgatási közegeivel tartarsa a rendet.“

Száz kilencvenmillió lej értékű valutát hasz- nálta fel novemberben Kolozsvár

Magánosok csak utólevélre kaphatnak külföldi pénzt. Több mint egymilliárd lejt kölcsönzött ki az idén a Banca Nationala. Georgehe P. Jonescu nyilatkozata

(Kolozsvár, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ország külkereskedelmét a deviza- forgalom súlyosan befolyásolja. Ez az oka annak, hogy az államok feltékeuyen örködnek a valutá- ral való kereskedelem felett és a legtöbb ország szigorú rendeletekkel bástyazza körül ezt a keres- kedelmet. Vannak országok, így Románia is, ame- lyek az idegen országokba való átutalásokat meg- tiltották, azt csak a devizahivatalnak, vagy az általa felhatalmazott bankoknak áll jogukban meg- tenni.

Hetek óta nyugtalanítják az ország közgaz- dasági köreit olyan hírek, amelyek arról szólnak, hogy a kormány gyökerében meg akarja változ- tatni a devizaszoigálatást. Munkatársunk felke- reste az ügyben Georgehe P. Jonescut, a Banca Nationala kolozsvári fiókjának igazgatóját, aki erre vonatkozóan a következőket mondotta:

— Nem tudok arról, hogy a kormány az eddig fennállott szokást meg akarná változtatni. Je- lenleg az a helyzet, hogy iparosoknak és keres- kedőknek, akik igazolni tudják, hogy az idegen valutára feltétlenül szükségük van az import szempontjából, mindig rendelkezésükre bocsátjuk a szükségelt fizetési eszközöket. Természetesen ezeket a kéréseket alaposan átrevideáljuk, meg- vizsgáljuk, vajjon az igényelt valutára tényleg szüksége van-e az importörnek, ha igen, semmitéle akadályt nem gördítünk a kifizetés teljesítésének útjába. Nem hiszem, hogy a kormány ebben a kérdésben az eddigi jól bevált gyakorlat helyett új politikát akarna kezdeményezni. Magánosok- nak a legutolsó rendelet értelmében csak ut- levélre engedélyezhetünk valutakiutalást és pedig az erős valutájú országokba utazóknak kétezer francia frank, a gyengébb valutájú országokba két- ezer lej értékben. Magától értetődik, hogy külön- leges esetekben nem zárkozunk el attól, hogy kellő megindokolás után ezt a fejkvótát felemljük.

— A devizaigénylés terén Kolozsvár köze- pes helyet foglal el az erdélyi városokban. A ve- zető helyet Temesvár foglalja el. Itt novemberben 19 millió lej értékű idegen valutát adtak el. Ez a szám a kereskedelem fokozatos fejlődését jelenti.

— Nem igaz, hogy a pénzkrisis olyan nyo- masztóan nehezedne rá az iparra és a kereskede- lemre. Nem akarom letagadni, pénzhiány van, azonban a kormány, legalább is véleményem sze- rint, semmiesetre sem fogja a bankjegymennyi- ség szaporításával eddigi politikáját megváltoz- tatni. Nincs igazuk a kereskedőknek, amikor a bankhitel hiányáról panaszkodnak, mi minden in- dokolt esetben, minden különösebb nehézség nélkül, kölcsönt folyósítottunk az egyes iparvállalatoknak és cégeknek. A kikölcsönzött összeg az 1923-as évben eddig több mint egymilliárd lejre rug. Azt hiszem ezzel a pénzzel hozzájárultunk a pénzhiány enyhüléséhez és a jövőben is mindent meg fogunk tenni, hogy ez a pénzhiány ne váljék fenyegetővé, anélkül azonban, hogy az eddig inaugurált gazda- sági politika irányába megváltozna.

Parlamentari interpelláció a vasárnapi tüntetések miatt Lascu képviselő Gogát okolja a szenedélyek kitöréséért. A Bácság ketté- osztása új Elzász-Lotharingiát teremtett

(Bukarest, dec. 19. Az Uj Kelet tudósítójá- tól.) A kolozsvári tüntetések ügye ma interpelláció alakjában a parlament ülésén is szóba került. Az interpelláció hatásáról és a kamara állásfoglalásá- ról nem közöl bővebb részleteket a bukaresti táv- irat, annyi azonban a szűkszavú táviratból is meg- állapítható, hogy a kamara tagjainak egy része Gogát teszi felelőssé a szenedélyek kitöréséért. A kamara ülésének letolyásáról szóló tudósításunkat egyébként itt adjuk.

„Goga a bűnös“

A kamara ülésén Dan Sevér újból felszólal az Oroszországban maradt román hadifoglyok re- patriálása érdekében. Manu nemzetipárti képviselő a szolnokobokai törlőosztásnál előfordult visszaélé- seket teszi szóvá.

Pistiner szocialista kérdezi a kormányt, tudja-e mi történt Kolozsvárt a sajtókongresszus alkalmával, ahol az antiszemita diákok megakadá- lyozták a kongresszus megtartását.

Lascu: Goga a bűnös.

Pistiner: A bűnösök a hatóságok, amelyek türték a tüntetéseket.

Mavrodí, a „Viitorul“ szerkesztője kijelenti, hogy Kolozsvár katonai parancsnokát felfüggesz- tették, mert túl későn küldött katonai segítséget.

Ezután folytatták a bánáti határmegállapi- tásról szóló törvényjavaslat tárgyalását, amelyhez elsőnek Bocu Sevér szólalt fel.

Az új Elzász-Lotharingia

Bocu Sevér, aki kijelentette, hogy a bánáti határ megállapításának kérdését nem lehet párt- szempontból kezelni, ismertetni kívánja a helyzetet, amelyre rávilágít a temesvári vasárnapi négyülés határozata. A békekonferencia ezéltöt öt évvel el- vette Romániától a Bánátot és ezáltal az egyik megszünt Elzász-Lotharingia helyett új Elzászt alkottak. Ez a szövetségeseik bűne, akik tulságo- san könnyen határoztak népek sorsáról, de még

Nyolc gyermeket raboltak el két hét alatt Kolozsváron és környékén

Jólszervezett banda üzi az emberkereskedelmet. Főleg iskolásfiúk és lányok eltűnéséről tud a rendőrség. A titokzatos asszony és a gummikabátos férfi

(Kolozsvár, dec. 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A rendőrség egyszerű véletlennek, a közönség pedig újságírói képzeldésnek minősítette, mikor az Uj Kelet és a többi kolozsvári lapok megírták, hogy két is- kolásgyermek gyanus körülmények között eltűnt. A szülők és az eltűntek iskolatársainak előadá- sából már akkor is arra lehetett következtetni, hogy jólszervezett társaság garázdálkodik Kolo- zsváron, mely embertelen célokra használja fel messze szétágazó organizációját. Ennek a titokzatos gyer- mekrabló maffiának a hatalma messze vidékre is kiterjed s onnan szedi áldozatait, ahol legkevésbé kell tartania attól, hogy a hatóságok tettenérik.

Az első eltűnés,

melynek körülményeit annakidején részletesen meg- írtuk, pontosan december harmadikán történt. Grama Anna tizenegy éves polgáristalány hétfőn este hatkor jött ki a Petőfi-utcai iskolából s azóta nyomaveszett. Különc, magába zárkózott gyermek volt, aki senkivel sem pajtáskodott s ezért osztály- társnői semmiféle felvilágosítással nem tudtak szol- gálni a rendőrségnek, melynek csak annyit sikerült megállapítani, hogy Grama Anna egyedül indult el hazafelé. Szüleinek, akik Munkás-utca 19. alatt laknak, nem tünt fel, hogy a kislány nem ment haza. Azt hitték, talán feleki rokonainál van látog- tatásban s ezért csak harmadnap tettek jelentést a rendőrségen, mikor megtudták, hogy a kislány nincs Feleken. A kétségbeesett emberek azóta mindennap bemennek a központi kapitányságra gyermekük sorsáról érdeklődni.

Eredményt azonban a nyomozás még nem tud felmutatni.

Két nappal később eltűnt Simion János ti- zenhat éves iparostanonc. A fiú az egyik Kossuth Lajos-utcai üzletben volt alkalmazva s nem lehe- tetlen, hogy megszökött.

A harmadik eset december 13-án történt. Erdélyi Ferenc kilenc éves tanuló a volt Ferenc József-uti állami elemi iskolában rosszullét címén elmaradt a hittanóráról. Osztálytársai szerint a fiú gyakran szokott különböző kifogásokkal elké- rezkedni az órákról, hogy játszani mehessen. Való-

nagyobb azoknak a képviselőknek bűne, akik nem tudták megvédeni a mi érdekeinket. A jövő gene- rációk majd átkozni fogják ezeket a végzetes hibákat. A Bánát megcsönkítése monstruozitás és a most benyújtott törvényjavaslat lehetetlen kísér- let ennek jóvátételére.

Dan Sevér szerint a Bánát két elszakított része keresi egymást. Nem tudja, meddig fog tar- tani a szenedés, de utban van már a gyógyulás. Ismerteti a Bánát gazdaságát háboru előtt és ezzel szemben a mai helyzetet, amely odavezetett, hogy az elszegényedett bánáti parasztok már a nemzeti eszméről is elfelejtkeznek, visszakívánva a régi jó- léttel a Habsburgok uralmát. Rámutat egyébként arra, hogy a sevresi békeszerződés, amely a román- jugoszláv határkérdést is rendezte, nincs még rati- fikálva. Nem lesz olyan kormány és olyan parla- ment, amely ezt ratiifikálhatná.

A Bánát egységéről

Kijelenti, hogy a szerbek csak imperialista tendenciákat követnek, amikor szuverenitásukat a mi Bánátunkra kiterjeszteni akarják, közeledni az annyira óhajtott Temesvárhoz. Rámutat a pánszlá- vizmus veszedelmes tendenciára és reményét fejezi ki, hogy a szerbek jobb belátásra térve nem foly- tatnak ellenséges politikát Romániával szemben, hanem többre fogják becsülni Románia igaz barát- ságát. A román nemzet sohasem fogja aláírni saját lealacsonyítását. Könyörgök önöknek — fejezte be a szónok — a Bánát nevében — utasítsák el ezt a szerződést.

Ezután dr. Lupu beszélt, aki hangsúlyozta, hogy a Bánát mezőgazdasági és ipari része meny- nyire összefügg egymással. Egyébként is a sevresi békeszerződés ratiifikálása előtt lehetetlen egy ha- tárkiigazítási megállapodást ratiifikálni, amely az előbbin alapszik. Az új határkiigazítás közelebb hozza a szerbket Temesvárhoz, ami nem lehet ki- vánatos. Véleménye az, hogy a kérdést barátságos uton meg lehet oldani egy döntőbíróóság kiküldésével.

színű, hogy azon a csütörtökön is a Baromvásár- terre ment futballozni s

a hetivásárban tünt el.

Erdélyi Ferencet egyébként a téglagyári cigányok egyizben már elrabolták és napokig fogvatartották. A fürge gyerekek azonban akkor sikerült meg- szöknie és a Friedmann-telepen lakó szüleinek fel- jelentésére a rendőrség letartóztatta a cigányokat.

Most hétfőn jelentették a rendőrségnek a negyedik kolozsvári eltűnést. Chimbusca Mária tizenöt éves nőipariskolai növendék előadás után hazafelé igyekezett szüleinek Donáth-ut 108. alatti lakására. Utja a sétatéren vezetett át s valószínű- leg a fellegyári sziklabarlangokban tanyázó gyanus elemek áldozata lett. A rendőrségnek az a gyanúja, hogy ezekben a hirhett büntanyákban van a szék- helye az egész bandának, mely emberkereskede- lemme foglalkozik. Annyi mindenesetre bizo- nyos, hogy

Kolozsváron van a központjuk a gyermek- rablóknak.

A vidéki eltűnések szálaí ugyanis mind idevezet- nek. Legtöbb esetben csak annyit sikerült a rend- őrségnek megállapítania, hogy a gyermekeket egy titokzatos asszony csalta magával, akiről azonban az egyetlen megkerült és azóta ismét eltűnt gyermek semilyen ismertetőjelt adni nem tudott. Másalkalommal a Farkas-utcai református kollégium- ban egy gummiköpenyeges ur jelent meg és magá- val akart csalni több tiatal kislányt. Ezt az esetet azonban akkoriban nem vették komolyan. A kő- kezmények azonban szomoruan igazolták ennek a titokzatos bandának a létezését.

A vidéki esetek közül első volt Mic Emilia eltűnése, akinek a tövisi állomáson veszett nyoma. Harmadnapra egy kolozsvári rendőrrjárőr bukkant rá éjszaka az utcán. Bekísérték a központi kapi- tányságra, ahol elmondotta, hogy a tövisi pályá- udvaron, ahol apja szolgálatot teljesít, egy barát- ságos asszony lépett hozzá és fényes ígéretekkel rábrtta, hogy utazzék vele Kolozsvárra. Az asz- szony, akinek külsejére egyáltalán nem emlékszik már, egy találkahelyre vitte, de onnan megszökött. Sirva panasolta, hogy haza szeretne utazni, de

nincs pénze. A rendőrségről másnap reggel elbocsátották és

Mic Emiliának ismét nyoma veszett.

A lány első eltűnése egyébként ugyanazon a napon, december harmadikán történt, amikor Kolozsváron nyomaveszett Grama Annának.

A második vidéki eset Besztercén történt. Az ottani „Minerva“-nyomda tulajdonosának tizenégyéves fia, Weisz Károly az áldozat, aki szüleinek a lakásáról tűnt el. A kolozsvári rendőrséghez érkezett átirat szerint a fiúról csak annyit tudnak, hogy hazulról való távozásakor a besztercei szász gimnázium egyenruhája volt rajta.

A tizenégyéves Kovács Aranka esete szinte hajszálnyi pontossággal megegyezik Mic Emília eltűnésével. A csinos, de szegénysorsu vulkáni munkáslány Aradra utazott, hogy cselédnek szegődjék. Az aradi pályaudvaron, minthogy nem tudta merre forduljon az idegen városban, egy asszonyhoz fordult felvilágosításért, akinek unszolására felült a Kolozsvár felé induló vonatra. Ezt több vasutastól tudta meg az aradi rendőrség. Azt, hogy a lány most is Kolozsváron, vagy másutt és kinek a hatalmában van, még nem sikerült megállapítani.

Az Uj Kelet hetilapja és a zsidó nők

Közismert tény, hogy a zsidó nép regenerációjának szinte legfontosabb feladatai a nőkre várnak: a zsidó asszonyokra és leányokra. Erdélyben is gyönyörű munkát végeztek eddig ezen a téren a különböző kultúregyesületek. Természetes, hogy

az Uj Kelet hetilapja

még fokozottabb mértékben akar a zsidó nők feladataival és rendeltetésével foglalkozni. Ezt a felvilágosító, oktató, ismertető munkát érdekes és kiemelt formában akarja

az Uj Kelet hetilapja

elvégezni s reméljük, ingyenes mellékletünk legkedveltebb olvasmánya lesz minden erdélyi zsidó leánynak és asszonynak. Már első számában önálló kézimunkarovatot hoz majd

az Uj Kelet hetilapja,

mely hétről-hétre meg fogja ismertetni nőlvásóival

Rövid két hét alatt a nyolcadik eltűnés a Tóvis melletti Mihókfalván történt több mint egy héttel ezelőtt. Peturián Mária 13 éves házilány tűnt el hazulról. Tegnap éjjel a Wesselényi-utcában leigazoltatták és bekísérték a rendőrségre. Ki-hallgatásakor elmondotta, hogy

egy ismeretlen asszony csalta el hazulról.

Kolozsváron felvitte valami fényes lakásba és rázárta az ajtót. A lánynak gyanus volt a dolog és megszökött. A rendőrség aztán hazatoloncoltatta.

Ebből a nyolc esetből megállapítható, hogy Kolozsváron igenis létezik egy többtagú társaság, mely a titkos és beteges szenvedélyek kielégítésére fejletlen gyermekeket rabol el és tesz szerencsétlenné valószínűleg drága pénzért. Megállapítható az is, hogy a főtevékenységet az a titkos asszony fejt ki, akiről semmi közelebbit sem sikerült a rendőrségnek megtudni. Meszesán Traján kapitány, a nyomozóosztály vezetője maga vette át most a nyomozást ebben a titkos bűntudatban, mely egyre nagyobb nyugtalansággal kezdi foglalkoztatni nemcsak Kolozsvár, de egész Erdély közvéleményét.

az ősi földön újjáéledő zsidó művészetet, a gyönyörű keleti ornamentikát, mely már addig is meghódította azokat, akik ismerik. Minden zsidó nőmozgalom, minden akció és probléma, de egyáltalán bármilyen zsidó vonatkozású női kérdés helyet kap

az Uj Kelet hetilapja

hasábjain. Talán fölszemes ismétlésbe esünk, mikor megemlítjük, hogy ez a lap lesz az a zsidó újság, mely mindenkit érdekelni fog s valóságos ünnepnap lesz a péntek, mikor

az Uj Kelet hetilapja

meg fog jelenni minden zsidó háznál, hogy beszámoljon Erdély és az egész világ minden fontos és érdekes zsidó eseményéről.

Az Uj Kelet hetilapját az Uj Kelet előfizetői teljesen díjtalanul kapják.

Gyógyítható a hátgerincsorvadás

Kraepelin professzor felfedezése

(Bécs, december 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az 1923-as ezteendő szokatlanul termékenyítőleg hatott a tudomány fejlődésére. Az utóbbi hónapokban egymást érik a meglepő orvostudományi felfedezések, amelyek eddig még ismeretlen perspektíva horizontjait bontogatták. A bécsi orvosi körök még az insulin felfedezésének grandiózus hatása alatt állanak, de Münchenből már is új nagyjelentőségű felfedezés híre érkezik. A hír szerint Kraepelin professzornak, a világhírű ideggyógyásznak sikerült a *hátgerincsorvadás (tábesz) keletkezési körülményeire világosságot deríteni és így lehetővé tenni a bántalom gyógyítását is.* A felfedezés bővebb részleteiről még nem érkeztek jelentések, de annyi bizonyos, ha tényleg sikerül e meglehetősen homályos tudományos kérdésre is világosságot deríteni, úgy az orvostudomány hatalmas lépéssel haladt előre.

Mindössze két évtized múlt el azóta, hogy véglegesen megállapították, luetikus fertőzés nélkül nincs tábesz. Csak mint kuriózumot említjük meg, egyidőben azt hitték, hogy a tábesz létrehozásában a lábizzadásnak is szerepe van. Bár ma már a tábesznek a luesszel való okozati összefüggése tisztázva van, a kórkép kellek körül van írva, a di-

agnózist pedig könnyen fel lehet állítani, mégis igen sok probléma vár megoldásra.

A szaktudósok még mindig nem tudják, miért lép fel egyes esetekben tábesz, más esetekben paralízis, sok esetekben pedig egyáltalában nem nyilvánul meg az ugynevezett „metaluetikus“ jelenségek. Nincs tisztázva az sem, mi az oka annak, hogy a tábesz az infekció után hat-husz év után lép fel és csak igen ritka, kivételes esetekben előbb vagy később.

Nem tudja az orvostudomány elhárítani a tábesz kifejlődését sem és a kifejlődött betegséget, noha más minden elképzelhető gyógyszerrel próbált tettek, ma sem tudják gyógyítani. A müncheni orvosprofesszor felfedezése most ezekre a kérdésekre fog feleletet adni.

Amerika visszautasítja az orosz közeledést

Washington, december 19. Hughes államtitkár ma nyilatkozatot juttatott el az orosz kormányhoz, amelyben kijelenti, hogy Amerika semmi körülmények között nem mond le elveiről és azokat nem teszi alkudozások tárgyává. Semmi értelme tehát, hogy hozzájáruljon azokhoz a tárgyalásokhoz, amelyeket Csicserinnek ajánlott.

— Egyelőre még csak nem is módosítják a spekulatörvényt. Bukarestből jelentik: Ahogyan zajlottak le a Sfatul országos tanácskozásai a spekulatörvény ellen és még mindenben elevenen élnek a kereskedelmi miniszternek emlékeztető szavai arról, hogy lesz bátorsága esetleg a törvény visszavonását is kieszaközölni a parlamentben, máris aggasztó hírek érkeznek erről a kérdéssel. A spekuláció megfékezésére kiküldött bizottság tegnapi ülésén ugyanis résztvett Tancred Constantinescu kereskedelmi miniszter is, aki kijelentette, hogy a spekulációs törvény módosításáról szó sem lehet, mégkevésbé annak feltüggesztéséről vagy visszavonásáról. Ma ez a kérdés ilyen formában nem aktuális és legföljebb ha a jövőről lehetne szó. Ha a törvény több vonatkozásában interpretációra szorul, akkor azokat méltányos szemlében fogja a kormány elintézni. A törvény feltüggesztése csak akkor következhetik be, ha a kormány meggyőződik a spekulatörvény fölösleges voltáról.

— Gyógyszerész-vegyészeti kiállítás.

Romániai Gyógyszerészek Általános Egyesülete a jövő évi nagy kongresszusával egyidejűleg Bukarestben áru- és minta vásárral kapcsolatos kiállítását rendez a gyógyszerész-vegyészeti s ezekkel rokonszakmákból. A kiállítás céljaira a Marmarosch, Blanc & Co. Részvénytársaság engedte át a kiállítási területen levő hatalmas pavilonját. A kiállítás bevezetésével az egyesület központi válogatmánya Nagy Samu szerkesztőt bízta meg. A kiállítás Nagyrománia minden e szakba vágó iparára nagyjelentőségű, mert első alkalom kínálkozik a csatott tartományok gyártelepeinek az együttes bemutatkozására.

— **Ki lesz a Reichsbank elnöke?** Berlinből jelentik: Havenstein elhalálozásával megüresedett a Reichsbank elnöki állása, amelyre a Reichsbank igazgatósága dr. Helfferichet, a porosz kormány pedig dr. Schachtot jelölte. Valószínű, hogy a tartományok képviselőinek többsége dr. Schachtot fogja javasolni. A német nemzeti párt már most heves propagandát folytat Helfferich mellett és Schachtól, a bank valutabiztosáról azt a vádat hangoztatja, hogy része van abban a devizacsomópézetben, amely miatt Litvin kereskedelmi tanácsos ellen bírósági eljárás folyik. A két jelölt neve mellett egy harmadikat is említenek, dr. Franz Urbig nevet, a Leszámitoló Bank vezérigazgatóját.

— **Marx birodalmi kancellár az antiszemita mozgalmak ellen.** Berlinből jelentik: A kormányhoz közelálló egyik könyvkiadó újság közli dr. Marx kancellárnak, a centumpárt egyik vezetőjének levelét, amelyet a zsidóvallású német állampolgárok központi egyesületéhez intézett. Dr. Marx hangsúlyozza ebben a levélben, hogy Németországban sajátosképpen az antiszemitizmus vejejárója volt a keresztényellenes, elsősorban a katolikus telekezet ellen irányuló mozgalmaknak. A jó katolikusok — írja Marx — már ezért is, de egyéb magasabb szempontok következtében öntudatosan és meggyőződésből utasítják vissza az antiszemitizmust. Minden okosan gondolkodó német embernek fel kell ismernie, hogy az antiszemitizmus törekvései a német nép romlására vezetnek. A levél így végződik: „A hazafiasan gondolkodó zsidók az antiszemita heccelődések elleni küzdelmükben a katolikus nép támogatására számíthatnak, ugyezintén a centumpárt támogatására is.“

— **Román szabadkikötő Bécsben.** Bécsből jelentik: A bécsi Dunaparton Románia szabadkikötő építésére kapott engedélyt. A bécsi román kikötő építését a tavasszal kezdik meg.

— A vasárnapi rombolások kárbecsítése.

A mai ünnep miatt a kárbecsítő bizottságok nem folytatták munkájukat. Holnap délelőtt a kolozsvári károk egyrésze már szakértői véleményezésével és közjegyzői approbációval együtt aktaszertően kimutatható lesz. A kormánynak ezeket az adatokat haladéktalanul be fogják mutatni és kérés van rá, hogy a kormány a károkat megtérítse, amint hogy a jassii zavargások után is megtérítette a károsodottak kárát. Az egyes szakmák külön szakértőkkel fogják megállapítani a helyiségek és boltjaik ellen elkövetett rombolások kárösszegeit.

* **Külföldi árukielégességekből nagy katonai vásárt rendez tíz százalék árengedménnyel** Biró női- és férfidivatruházja Déden.

Devizák	Erdélyi pénzpiac december 19-én						Kolozsvárt fizettek 100 lejért
	A kolozsvári clearing-iroda jelentése						
	Temesvár	Brassó	Arad	Magyvárad	El-Vshely	N.-Szobon	
Zürich	3420—10	3430—15	3420—10	3425—15	3425—15	3425—15	2.90—2.92
Newyork	196—95	196—95	196—95	196 ¹ / ₂ —95 ¹ / ₂	196 ¹ / ₂ —95 ¹ / ₂	196—95	051.00—052.00
London	858—54	858—55	858 ¹ / ₂ —54	—	862—58	—	011.9—011.10
Páris	1028—23	1028—28	1028—23	1030—25	1030—25	—	10.45—10.55
Milano	—	858—33	—	—	—	—	8.55—8.60
Prága	—	577—74	574—71	573—70	577—73	—	16.80—16.95
Belf. m. k.	—	—	169	170	168	—	16500—17500
Külf. m. k.	—	—	—	—	—	—	8800—9000
Belgrád	—	—	—	—	—	—	42.55—42.60
Varsó	—	—	—	—	—	—	—
Bécs	361—65	—	361—61	361—63	—	—	36000—36400

— Mit hozzon az anyag! Kun Mátyástól, Cal Victorai 2.?

— Anyukának ollót!

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Főszerkesztő: Dr. Marion Ernő

Az Uj Kelet cíkjének utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lej, negyedévre 170 lej félévre 320 lej, egész évre 620 lej.

— **Közvetlen távirati összeköttetés Bukarest és Berlin között.** Bukarestből jelentik: A posta vezérigazgatósága kérte a közlekedésügyi minisztert, engedélyezze a közvetlen Berlin—Bukarest távirati összeköttetést, ami nagy jelentőségű lenne a kereskedelemre. E kérdésben a minisztertanács fog dönteni.

— **Tisztújítás a nagyszalontai hitközségben.** Nagyszalontán tegnap délelőtt kilenc óra után folyt le a hitközségi tisztújítás. Elnök Lakatos Gyula, gazdasági elnök Sebestyén Sándor és iskolai elnök Weisz Márton lett.

— **Monostori nincsen viz.** (Panaszos levél.) Több monostori lakos aláírásával kaptuk a következő levelet: „Két hónap óta a város elzárta Monostoron a 47. számú ház előtti közutat. Nem közlekedünk velünk, miért zárták el, de megígérték, hogy rövidesen ismét átadják a közhasználatnak. Ez azonban eddig nem történt meg. A monostoriak, akiknek nincs külön házi vezetékük, kénytelenek a szomszédoktól hordani a vizet, ami alkalmas perpatvart idéz elő, sőt egyes vezetékutaladatok pert is indítottak ellenük. Mások a Szamos piszkos vizét kénytelenek a főzéshez és ivásra használni. Ezek után ne csodálkozzék a törvösi hivatal, hogy Kolozsváron járványos betegségek vannak. Reméljük, hogy a rendőrorvosi hivatal erőltet közbenjárására a vízművek igazgatósága végre mégis visszaadja a monostori közutat a közhasználatnak.

— **Dollárhamisítót tartóztatott le a kolozsvári rendőrség.** Megírta az Uj Kelet, hogy a csernovitzi rendőrség néhány héttel ezelőtt veszedelmes dollárhamisító bandát leplezett le, amelynek tagjai egész Romániát hamis dollárokkal árasztották el. A nyomozás adatai szerint a banda több tagja Kolozsvárra szökött. A csernovitzi rendőrség közölte a kolozsvári rendőrséggel a megszökött dollárhamisítók személyleírását, táviratozott továbbá a kolozsvári sziguranacának is, ahol szintén bevezették a nyomozást. Hétfőn a nyomozás váratlan eredményhez jutott. Popescu sziguranakomiszárt figyelmeztették egy I. F. nevű fiatalemberre, aki dollárokat kínál eladásra s személyleírása mindenben megegyezik az egyik csernovitzi megszökött dollárhamisító személyleírásával. Popescu komiszár letartóztatta a fiatalembert és a sziguranacára kísérte. A motozás alkalmával 250 darab ötdolláros találtak I. F. nével, amelyekről megállapítást nyert, hogy hamisítványok. A vallatás során beismerte, hogy a csernovitzi pénzhamisító bandának tagja, amely nemcsak Romániát, hanem Lengyelországot is elárasztotta hamis dollárokkal. A letartóztatott fiatalembertől pontos adatokat tudott meg a sziguranac a pénzhamisítók működéséről is, erről azonban a nyomozás érdekében még nem adhat információt.

— **Egy hónapig szünetel a jasi villamosforgalom.** Jasi ól jelentik: Robbanás következtében keletkezett tűzvész elpusztította a közúti vasutak központi műhelyeit. A kár rendkívül nagy. A jasi városi villamosközlekedés legalább egy hónapig szünetelni fog.

— **Aki mindenütt kereskedő.** Följegyezték, hogy Rafael akkor is festő lett volna, ha véletlenül kezek nélkül születik, mert tehetsége valami módon utat tört volna magának. Ezt az eleméletet rá lehetne alkalmazni arra a Jesse Pomeroy nevű fegyverre is, aki már ötven esztendő óta lakója a charlestowni fegyháznak. Kitűnő üzletembernek született és képessége a fegyházban sem tagadta meg magát. Jó magaviselete miatt megengedték neki, hogy tisztejével foglalkozzék. Van egy bankárja, akinek levélben szokott megbízásokat adni. Értékpapírokat vesz és elad és vagyont, amely nagyon kicsi volt még amikor bekerült a fegyházba, ma már tekintélyesen megnövelte. Kitűnő üzleti érzéke van és mindig jól előre megsejti, hogy melyik részvényt kell eladni és melyiket venni. Hosszu fogsága alatt jökevéit is megőrizte és tréfás leveleket ír bankárjának. Rendesen odateszi levele végére ezt a megjegyzést: „Sajnálom, hogy személyesen nem kereshetem fel, de ezt nem engedik jelenlegi körülményeim.“ A fegyházban ő a kezelője azoknak az árúknak, amelyeket a rabok készítenek és ő gondoskodik azoknak az eladásáról is. Ebben a működésében is kitűnő üzletembernek bizonyult.

Rablótámadás a Széchenyi-teri Kristály gőzmosóban

(Kolozsvár, dec. 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Érdekes rablás foglalkoztatja most a kolozsvári rendőrséget. Az ügy nagyon hasonlít a detektív történetekhez, hiszen a nyomozás egyelőre csak egyetlen vallomásra támaszkodik és az se tud semmiféle utmutatást adni.

Tegnap délután a Kristály gőzmosógyár Széchenyi-teri fiókjába beállított egy elegánsan öltözött ur, néhány gallért hozott tisztítani. Az üzletben csak a pénztáros kisasszony volt, aki átvette a gallérokat, megszámozta, kiállította a cédulát és megkérdezte a gallérok tulajdonosának nevét, mire a cédula kiállításánál feltétlenül szükség volt.

Az idegen minden indokolás nélkül megtárgadta nevének közlését és amikor a kisasszony ismételt felszólította erre, ingerült hangon válaszolt. Ebből hangos vita keletkezett és egy óvatlan pillanatban, amikor a pénztáros kisasszony haragosan elordult a lármázó idegentől, az rávetette ma-

— **Gyorsvonat és automobil karambolja.** Sulyos katasztrófa történt tegnap este az Orsova előtti vasúti őrháznál. A bukaresti gyorsvonat nekiment egy automobilnak és azt teljesen összezúzta. A karambolnak két halottja van, Székely László harminc esztendő mérműk, aki a kocsi vezette és egy Szegedi nevű barátja. A sofförnek az utolsó pillanatban sikerült megmenekülnie.

— **Rendőri hírek.** Hersz Leinbude ékezerész a gyulafehérvári Meinnor & Comp. ékszerárnyárnál volt alkalmazva. Egy őrizetlen pillanatban magához vett harmincezer lej készpénzt, 18 darab aranygyűrűt körülbelül huszonezert lej értékben és más ékszertárgyakat tizezer lej értékben s utána megszökött. A gyulafehérvári rendőrség köröző levelet adott ki ellene. — Ludovic Károly, akit a szilváni rendőrség betörés és lopás miatt letartóztatott, a rendőrségi fogházból megszökött. A rendőrség körözi. — A nagykarolyi rendőrség köröz egy Lázárovics Béla nevű, máramaroszi illetőségű zsebtolvajt, aki Goldstein Herman zsebéből kiemelte huszonezert lej tartalmazó pénztárcáját.

— **Ez történt Averescuval.** Bukarestben most mindenütt ahol alkalmi politikusok verődnek össze — és ki nem politizál mostanában Bukarestben? — az Averescu-párt bembolásának újabb fejleményeit kommentálják kicsit talán több humorral is, mint amennyi a helyzet komolysága elbíri. A „Capea“-ban az alkalmi politikusok és „jól értesült körök“ pronszozított találkozó helyén született meg az alábbi anekdóta: Samu a szegény, de ravasz könyvelő „grandiózus“ lépésre szánta rá egyszer magát. Ellátogatott a dusztagard Groszhoz, akinek tömémenten vagyona mellett egy gyönyörű szép és fiatal lánya is volt.

Nekem adja a lányát, — kérdezte Samu a szegény könyvelőt — ha a gazdag Klein bevesz a boltjába?

— Akkor igen — nevetett a gazdag Grosz. — Rendben van — gondolta Samu és öt perc múlva már Klein ajtaján kopogtatott be.

— Bevesz a boltba társnak, — kérdezte — ha a gazdag Grosz nekem adja a lányát? — Akkor igen, — felelt Klein és ő is nevetett.

Kétszeresen rendben van — gondolta Samu és csak akkor nézett nagyott, mikor az ígéretet teljesítése helyett előbb Grosz, azután Klein dobta ki a házból.

Valahogy így történt Averescuval is. — Hozzájárul a liberális párt ahhoz, hogy kormányra kerüljek, ha a magyarság is támogat? — kérdezte Bukarestben.

— Akkor igen, — mondotta Bratianu. — Támogat a Magyar Párt, ha Bratianu engem ajánl Ófelségénél utódjául? — kérdezte Csucsán.

— Akkor igen, — telettk. — Kétszeresen rendben van — gondolta Averescu és most már türelmetlenül várt arra, hogy kormányra kerüljön. Talán még most is várna, ha időközben kettő nem szakadt volna a pártja és így egyszerre lett fuocs a pártnak is, meg a kormányzásnak is.

— **Három város tűnt el Columbiában a föld színéről.** Columbia, december 19. Ismét heves földrengések jelentkeztek, amelyeknek hatása katasztrófális volt. Három város: Cumball, Carlouma és Aldana a földrengés következtében eltűntek a föld színéről. A lakosság kétségbeesve menekült.

gát a védtelen nőre és fojtogatni kezdte, a pénztáros kisasszony védekezni próbált és a Széchenyi-teri üzletben valóságos csata fejlődött ki.

A dulakodás második vagy harmadik percében az idegen a földre terítette az erejét vesztett nőt, egy ugrással a pénztárhozknál tennett, belemarkolt a nyitott fiókba, körülbelül kétezer lejt kiragadott onnan és kimenekült az utcára.

A pénztáros kisasszony, aki közben feltápaszkodott a földről, utána futott, a rabló azonban az utcán járkelők forgatagában eltűnt.

A rendőrség nagy erővel fogott hozzá, hogy a vakmerő rabló kilétét megállapítsa. A nyomozást megnehezíti, hogy a pénztáros kisasszony csak megközelítő személyleírását tud adni. Valószínűleg látják, hogy a rabló csak a kínálkozó alkalmat használta fel, amelyet neki a pénztáros kisasszonynak egyedüllete nyújtott és hogy nem tartozik a hivatásos gonosztevők közé.

— **Miért nem fűtik a Szamosvölgyi vonatot?** (Panaszos levél.) A mai postával kaptuk a következő levelet Nagybanról: „Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur! Már nem első ízben fordulok az Uj Kelethez azzal a panaszommal, mely az egész utazóközönségre, hogy a Szamosvölgyi vasutat nem fűtik és az utasok dermesztő hidegben kénytelenek megenni éjnek idején a Nagybanya és Kolozsvár közötti nyolcórás utat. Nem beszélék arról, hogy más vonalakon már októberben megkezdtek a fűtést, azt sem hozom fel indokul, hogy az államosított Szamosvölgyi nemcsak Románia, de talán a világ legdrágább vasútja, de azt mégis szabad legyen megjegyezni, hogy a fűtőgyuladást az ember nem szívesen veszi drága pénzért. Érdeklődésemre a vasúti kisérszemélyzet azt a felvilágosítást adta, hogy a fűtőkocsi elvitték Bukarestbe és a lokomotív csak az utána következő két kocsi tudja valamennyire átfűteni. Ez a két kocsi: a kalauz- és a postakocsi, a közönség pedig gyakran 8—10 tokos hidegben didergi át a hosszú utat — sötétségben. Mert a legtöbb fülkében hónapok óta nem cserélték ki a gázharisnyát, az utasok sötétben ülnek, ami az életveszélyes utazást még közbiztonsági szempontból is veszélyessé teszi. A múlt vasárnap éjjel szemtanúja voltam, hogy a Szamosvölgyi vonat egyik állomásfőnököt, aki a munkások fizetését vitte magával, vasúti tolvajok támadták meg a sötétben. Maholnap az ember már nem mer vonatra ülni, mert vagy beteg lesz, vagy kirabolják. Nagyon kérem Szerkesztő Urat, hívja fel az illetékesek figyelmét ezekre az ázsiai állapotokra. (Aláírás.)“

— **Átkisérték az ügyészség fogházába az ál Szentkirályi grófot.** Megírta az Uj Kelet, hogy a nagyváradi rendőrség letartóztatta Nisztor Tibor huszonegy éves fiatalembert, aki mint Szentkirályi gróf szerepelt és lett gyanús a rendőrség emberei előtt. Most egymásután érkeznek Nagyváradra, mint onnan jelentik, a távirati értesítések a különböző városok rendőrségeitől, amelyekből összeállítható az egész bűnlajstrom. Nagybanján csalást és zsebtolvajlást követett el Nisztor. Lakatos János ottani tisztviselőt károsította meg nagyobb összeggel. Aradon együtt mulatott Bursan regatbéli kereskedővel. Éjszaka együtt mentek fel a kereskedő szállodai lakásába, aki ott szívesen adott szállást ivopartnerének. Reggel a kereskedő kellemetlen meglepetéssel vette észre, hogy 20.000 lejt tartalmazó pénztárcája eltűnt. Sorhajóhadnagyként szerepelt Marosvásárhelyen, majd gróf Szentkirályi néven keresett összeköttetést. Ötrendbeli csalást és szélhámoságot követett el. Temesváron is elkövetett bűncselekményeket és a hadbíró is keresi, mert egy főhadnagytól ékszereket csalt ki. Nagyváradon bűrüldöpléssel foglalkozott. A vasúti perronról szeptember 29-én elemelt egy ruhaneműekkel telt bőröndöt, október 9-én Mihailescu táblabíró bőröndjét lopta ki a vasúti kocsiából, október 14-én pedig ugyancsak egy hatalmas bőröndöt szabadított meg a kolozsvári gyorsvonat második osztályú fülkéjének egyik utasát. A nagyváradi rendőrségen tegnap befejezték Nisztor kihallgatását.

+ **Szatmáron Elefánt Gáborur Str. Basarabilor** (v. Batthyány-u.) 3. képviseli az Uj Keletet, aki egy előfizetési, mint hirdetési ügyekben t. feleink rendelkezésére áll.

— **A bukaresti opera koncessziója.** Bukarestből jelentik: Lepadatu művészeti miniszter tárgyalásokat folytat a bukaresti opera koncesszionálásáról Georgescuval, a színház jelenlegi igazgatójával és Buzescuval, a színház adminisztrátorával. A koncesszionális az opera eddigi költségvetése és az államtól kapott tizennégymillió szabvenció alapján történék.

SPORT

A palesztinai turára induló Hakoah-játékosok. Megírtuk, hogy a Hakoah december 27-én indul egyiptomi és palesztinai turájára, melyben a következő játékosok vesznek részt: Duldig, Scheuer, Gold, Grünfeld, Trummer, Pollák, Guttmann, Molnár, Slatzky, Katz, Grünwald, Hess, Schwartz, Neufeld, Häusler, esetleg Fried és egy tartalék. A csapatot dr. Körner, Földes és Fleischer kísérik.

Betiltották a nagybányai Törekvést. Nagybányáról jelentik: Szatmárvármegye prefektusa 64-923. számú rendeletével betiltotta a nagybányai Progresul-Törekvés sportegylet működését. Az egyesület vezetősége Károly trónörökös-höz folyamodik jogorvoslatért.

Tizenhárom zsidó sportklub van Bécsben. Az osztrák főváros ma kétségtelenül géppontja a fejlődő zsidó sportéletnek. A bécsi klubok azonban abban különböznek az erdélyiektől, hogy legtöbbször nem a labdarúgásra, hanem az atlétikára fektetik a főszűrt, sőt egyesek programjában a szellemi sport is nagy szerepet visz. Bécsben ma tizenhárom virágzó sportklub van, melyek természetesen hangadói az ausztriai zsidó sportszövetségnek. Vezetőhelyen van persze a Hakoah, melynek a testnevelés minden ágával foglalkozó szakosztálya van. A klubtitkarság címe: I., Wiesinger-Strasse 11. Erdélyben is jólismert klub a Haggibbor, mely szintén részt vesz a kupamérkőzésekben. A többi klub neve: Achduth, Adir, Ari, Hakadur, Hasmona, Hacair-Makkabaa, Hechavér, Jordania, Young Jewish Sporting Club, Jung Juda Jugendband, Jüdischer Athletischer Club.

Kik vesznek részt a műkorcsolyázás olimpiai bajnokságán. Párisból jelentik: A francia olimpiai és svájci Chamoinban rendezendő korcsolya- és síversenyek vezeték be. A korcsolyázó versenyek rendezősége a héten zárta le a nevezéseket és a férfi műkorcsolyázó versenyen a következők indulnak: Martin Stixrud (Norvégia), Ilmanen Jakobson (Finnország), Niles (Amerika), Merel (Belgium), Brunet, Malinet (Franciaország), Paye (Anglia), Gatschi (Svájc), Szende Andor (Magyarország), Böckl (Ausztria). A műkorcsolyázók gárdájából hiányzik a svéd Gravström, a múlt évi világbajnok és a bécsi Kachler.

A temesvári Unirea Olaszországban. A temesvári Unirea pénteken délben indul el olaszországi turájára. Összesen tizenöt játékos indul utnak Ostoia Method egyesületi alelnök vezetésével. Első mérkőzése 24-én a FD Brescia ellen Bresciában, 25-én Milanóban a FC Milanese ellen, 22-én Unione Sportive Novire csapatával és január 1-én St. Pierre D'Arenis ellen veszi fel a küzdelmet hasonnevű városban.

Nagyváradon a város épített két új pályát. Nagyváradról jelentik: A város a kormány rendeletének megfelelően a testnevelési törvény intenciójához híven két új sporttelepet épített. A területet az agrárreform folytán felosztásra kerülő városi földekből szakítják ki. Az egyik pályát Váradveleceán, a másikat a Gillányi-uton építik fel. A munkálatok 1924 elején kezdődnek.

Bornstein József a Haggibbor kivételes klasszisu játékos, sürgős családi ügyeinek elintézésére Budapestre utazott és így valótlán az a hír, hogy Bornstein végleg elhagyta Kolozsvárt.

A belgrádi SK és a Jugoszlávia fuziója. A két legerősebb belgrádi egyesület között most folynak a fuzióra vonatkozó tárgyalások. A fuziót azért akarják létrehozni, mert Jugoszlávia elveszti pályáját és helyére egyetemet építenek.

KÖZGAZDASÁG

Mik okozzák a forgalmi bajokat? A vasúti forgalom fogyatékosága, amely a közgazdasági élet egyik leglényegesebb kerékkötője, a karácsony előtti napokban még fokozottabban éreztette hatását. Hosszu János, a kolozsvári üzletvezetőség igazgatója a műzériák okáról többek között így nyilatkozott: A vasutaknak az egész ország területén összesen mintegy 36 ezer teherkocsi áll rendelkezésére. Kevés a javítóműhelyünk és így örülnünk kell, hogy az elromlott vagonokat a műhelyek újra jókarba hozzák s legalább ezt a gördülő anyagot hiánytalanul használjuk. Ha a javítóműhelyek nemcsak a forgalomban levő és leromló vagonokat javítanák meg, hanem arra törekednének, hogy a mintegy 40 ezerre tehető egészen rossz, mellékvágányokra kitolt vagonok közül fokozatosan megjavítanának egy bizonyos mennyiséget. Ebben az esetben, a jelenlegi kocsiállomány kétszeresét is egészen jól ki tudnánk használni. A mozdonyjavításokkal, amiket Csehországban végeztettünk, lehetővé vált, hogy a kolozsvári üzletvezetőség a tavalyi 275 mozdony helyett immár 337 felett rendelkezik, ami 2300 kilométert kitevő vonalainkon minden 37 kilométerre egy-egy mozdonyt jelent. Csehország összesen mintegy 500 mozdonyt javított meg az 1921-es évi rendelkezés szerinti árban. A teherforgalom a másodrangu vonalakon ma már intenzívebb. Több újabb javított kis mozdonyt kirendeltünk a tordai, szatmári és marosvásárhelyi állomásokra, kizárólag azzal az utasítással, hogy teheráruval rakott vonatokat vonjanak. A kolozsvári üzletvezetőség területén most havont átlag 1280 ezer tonna árut szállítunk a tavalyi havi átlag 978 ezer ton-

nával szemben. Ezt a forgalmat az üzletvezetőség papíron 7000 vagonja bonyolítja le. Sajnos csak papíron van ennyi kocsi. A valóság az, hogy az aradi üzletvezetőség állandóan későn küldi vissza kocsijainkat.

A mai valutapiac

A román ünnep miatt ma nagyon gyenge volt a forgalom. Az árak körülbelül fedik a tegnapiakat. A jegyzések a következők: osztrák korona 360-364, belföldi magyar korona 165-170, cseh korona 570-574, francia frank 10-25-10-55 svájci frank 34-20-34-30, dollár 196-197, font sterling 860-862, olasz lira 8-50-8-62, dinár 2-30-2-40.

A bukaresti tőzsde egyházi ünnep miatt zárva volt.

Valutapiac december 19-én:

Zürich. Nyitás—Zárlat: Newyork 573-5-573-5, London 2509-2509, Páris 30-07-5-30-07-5, Milano 2488-5-2488-5, Prága 1680-1680, Budapest 302-5-302-5, Belgrád 650-650, Bukarest 297-5-297-5, Varsó —, Bécs 807/8-807/8, Berlin 125-125.

A közép-európai jegybankok kamatlábai. Bécsből jelentik: A bankegyesület adatai szerint a közép-európai nagybankok a következő kamatlábak szerint számítnak le: Bécs 9 százalékos, Milánó 5.5 százalékos, Prága 4.5 százalékos, Zürich 4 százalékos, Belgrád, Bukarest, Moszkva és Szentpétervár 5 százalékos, Szófia 6.3 százalékos, Budapest 14 százalékos, Varsó 43 százalékos, Berlin 108 százalékos.

A nemzetközi adósságok. Berlinből jelentik A nemzetközi adósságokról közzétett kimutatásból kitűnik, hogy — Anglia és a semleges államok kivételével — ugyszólván valamennyi európai állam fizetéképtelen, mivel a többé-kevésbé elértéktelenedett valutákkal oly óriási adósságok állanak szemben, amelyeknek — az adóssávar legkíméletlenebb megszorítása mellett is — legfeljebb ha a kamatait tudják megfizetni. A főbb európai országok nemzetközi tartozásai millió aranymárkákban a következők: Franciaország 26.975 (ebből 15.275 az Unióra, 11.700 Angliára esik mint hitelezőre). Nagybritannia tartozása az Unióval szemben 19.200, Olaszország tartozása 18.575 (ebből 7590-t az Unió 10.985-öt Anglia követel). Oroszország 16.925 (ebből 890 az Unióra, 11.600 Angliára, 4435 Franciaországra esik). Románia adóssága 1155 (így oszlik meg: 160 Unió, 45 Anglia, 950 Franciaország). Szerbia 1345 (230 Unió, 1115 Franciaország). A hadiadósságok tekintetbevételével a szövetségesek közt mindössze két hitelező állam van: az Egyesült-Államok és Anglia: míg a többi végeredményben mind adós.

Győződjön meg személyesen a leszállított árakról

Oval- és blondellkeretek nagy választékban

Nagy szállítmány
ROSENTHAL

Képkerekezt huszonnégy óra alatt készítenek

étkészlet, vendéglői felszerelés, üvegkészlet érkezett raktárra

Tányér, duplaerős, mély vagy lapos, 16.— lej

1 literes borosüveget gyári áron alul szállítok

Teáscsésze, angol forma hozzávaló kis tányérral 20.— lej

Tányér, duplaerős, csemege, 12.— lej

Feketekávé csésze hozzávaló kis tányérral 18.— lej

EISCHER

Főüzlet: Cluj

Fiók: Tg.-Murăș

Telefon 10-02

Cluj, Piața Unirei 13. szám

Telefon 2-97

Manometert, mindenféle mérőműszereket készít és javításokat vállal

Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1. Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Csütörtök: Morfium.
Péntek: Szép asszony kocsisa.
Szombat délután: Iglói diákok.
Este: A szép asszony kocsisa.
Vasárnap délután: Hollandi menyecske.
Este: Szép asszony kocsisa.

MOZGÓK MŰSORA

Csütörtök, december 20.

Select-Mozgó: Vigjáték sláger! „Bijou“
Romantikus vigjáték 6 felvonásban. Főszerepben az elragadóan bájos és csodás művészeti *Fernanda Negri Pouget*, Camillo de Risa és Alberto Collo. Könnyekig kacagató helyzetek, a legfrappánsabb meseszöveg.

Uránia-Mozgó: Szenczió! „Atlas“ vagy *A vörösbőrűek*. Hatalmas akrobatadráma két részben és 10 felvonásban. Főszerepben Mario Guiata Ausonia, az atlétika ünnepezt királya. Pazar, festői részletek az indiánok világából.

Apollo-Mozgó: „Diego Corientes“ Érdekesítő spanyol történet 5 felvonásban. A spanyol grandok és grandiózus banditák. Leirhatatlanul izgalmas film, meglepően ujszerű filmstílus.

Házassulandók figyelmébe

Saját érdekében győződjön meg, hogy butorait mégis csak Fischer Albert és Társa cégnél szerezheti be a legolcsóbban. Figyelni a címre!

Gyári lerakat Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. sz. Telefon 5-79 Gyártelep: Gherla

NYILTTÉR

E rovatban közöltek a szerkesztőség nem felelős Kronowitt Emánuel utazó cégünk kötetlékből a mai napon barátságos uton kilépett s így nevünkben semmi tekintetben el nem járhat.

Landesmann & Weisz

PYRAM
CIPŐTISZTÍTÓSZER

Épületüvegezés, képkerepezés,
kávcházi, vendéglői, háztartási cikkek, demionok, táblatívek, lámpaárúk és porcellánedényekből legolcsóbb beszerzési forrás

Ausländer Rudolfnál
Cluj-Kolozsvár, Cal. B. Ferdinand (v. Ferenc J.-ut) 37. sz. alatt, az Uránia palota mellett.
Engros! Endetail!

cipő a legjobb!

Dus választék raktáron

„ARTES“
Erdély első szövőművészeti műhelye Cluj
Strada Regale (volt Majális-utca) 33. sz.

Készíti a legszebb perzsaszőnyegeket és gobelíneket
Állandó lerakat: Ákontz és Grätz cégnél, Fötér

Erdélyben szőnyegeket művésziesen csak az „Artes“ szőnyegjavító osztálya javít

Dus választék raktáron

Telefon-sz. 81. **LÁDAGYÁR** Fióküzlet Egeres

Mindenemű ládákat és fadobozokat összegezett és szét-szedett részekben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernaufi (volt Kajántól-ut) 1 szám

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 10. szám
Telefon Interurban 2-13 * Sürgönyc: juvaere, Cluj

Ékszerárugyártás, nagykereskedés

Fogászati arany és forrasztó * Arany, ezüst és platínabeváltás

Kienle és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst tárgyakban nagy lerakat.

Csak viszontelárúsítóknak!

Sándor Ágoston Utóda
cégnél békebeli női és férfi bőrkeztük újra kaphatók

Férfidivatkülönlegességek! Férfi fehérneműeket
mérték után vállaltunk

KEPES ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare
Női és férfi övszerek nagy raktára
SAS-PASSAGE — SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ SÉRVEKÖTŐK, HASKÖTŐK, MŰLÁBAK

Gyermekjáték, gyermekkocsik, diszmuárúk
teljes kiárúsítása

Minden vevő 10% kedvezményben részesül, Kiskereskedőknek nagyobb vételnél nagyobb árkedvezmény

Eisenstädter Fülöp és Társa
v. Lakatos-Áruházban

CLUJ
Strada Regina Maria (v. Deák Ferenc-utca) 18. szám alatt

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA
ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD), STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tüköröket és butor-üvegeket minden méretben és Ujrafoncsorozás mennyiségben! Kérjen árajánlatot

EGÉSZ LAKBERENDEZÉSEKET, RÉGISÉGEKET ÉS ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZEK, ELADOK ★ STERNBERG J. ★ ORADEA-MARE PIAȚA UNIREI

APROHIRETÉSEK

Aprohirdetéseket egyszeri közlési díja szavanként 2 lej. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lej. Legkisebb aprohirdetés díja — 10 szócig — 20 lej. Jellegű hirdetésekre szemüveves felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lej 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Butor! Legolesőbb be-
vásárlási forrás. Klein
Izsák, Uni6-u. 21. 1581

Tökmagot, gyógynöve-
nyeket és hüvelyeseket
vásárol mintázott ajánlat
alapján Fischer Sándor
Timisoara, Str. Trei Crai 6.
6571

Képzett fűszerkeres-
kedőséget keresünk, ki
vidéki vevőink látogatását
is vállalja. Csak elsőrangú
eladók pályázzanak. Lan-
czet M. fia Targu-Mures.
6603

Börkereskedőséget,
csakis kiváló erőt, jó re-
ferenciákkal és román
nyelvtudással keres Weisz
Mór Petroseni. 6613

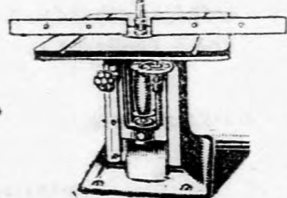
Egy teljesen felszerelt
könyvkötészet jutányos
áron eladó. Cím a kiadó-
ban. 6616

25 darab használt, jó-
karban levő cca 200 liter
petrol vashordó eladó. —
Káhnán Aron Halmi. 6617

Butorozott szobát ke-
resek lehetőleg konyha-
használattal. — Leveleket
„Sokat fizetek“ jellegre a
kiadóba kérek.

Raktárról szállítjuk azonnal

Framag-Gaggenau gyártmányú
következő fagémunkálógépeket

Gatter 30 coil

Háromoldalu gyalugépek
Egyengető gyalugéptengely
Hosszlyukfűrőgépek, köszörűgépek
Szallagfűrész 700, 800 és 900 m/m
Egyengető gyalugép 400, 500 m/m
Egyetemes szallagfűrész
Vastagság gyalugépek
Gömbgyalugép
Marógépek

Technica Rt.

Targu-Mures

Sürgönycim: Technica ☛ Telefonsz. 336

Leobersdorfer Maschinenfabriks

A. G.
Bécs mellett.

Eredeti szabadalmazott DIESEL-MOTOROK

1000 lóerőig rendelés szerint
200 „ azonnal raktárról

Viziturbinák 10.000 lóerőig.

Vezérképviselet:

W. G. BOX SHALL.

Műszaki iroda Bukarest, Str. Academiei 30

TELEFON Táviratcim: TELEFON
31-34. BOXALL BUCURESTI 31-34.

Mielőbbi belépésre

keresünk

Erdélyben jól
bevezetett, okvetlenül
megbízható, nőtlen

utazót,

valamint szakavatott
nőtlen

segédet.

Csakis komoly és
praxissal bíró
reflektánsok
nyújtják be ajánlatukat
az eddigi működésük
és referenciák
megjelölésével.

Nussbaum Testvérek

rövid-, nürnbergi- és disz-
múru nagykereskedő
céghez
Targu-Mures
Marosvásárhely

Intelligens család ebéd-
lője bérbeadó. Cím Calea
Regele Ferdinand 73., Do-
bayné.

Szántó és Komlós

aradi férfi-, fiu- és
gyermekruha fióktelepe
Cluj, (Kolozsvar)

Piața Unirei (volt Mátyás király-tér)
14. szám alatt Stief Ottó vezetésével megnyit.
Saját műhelyünkben készült férfi-, fiu- és
gyermekruhák, raglánok, téli felöltők és
szőrmes bekeések, valamint bőrka-
bátok a **legolcsóbb árak**
mellett **nagy választékban** kaphatók.

F. hó 24-én
hétfőn

DIANA

gőz- és kádfürdő
a közönség
b. rendelkezésére
nyitva áll

Lusztig és Nussbacher

cukorkakülönlegességek állandó raktára
Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

Engros

Karlsbadi
porcellán
edények,
tábla-üveg.

Endetall

Mindenféle
poharak,
demyonok,
palackok,

lámpaárak bármily mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

CLUJ,

Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 33, Telefon 954.

LEGJOBB ZSEBLÁMPA

DURA

GYÁR TEMESVÁR

A MÜNCHENI „SALVATOR“ sörrel vetekedő

„HERCULES“ barna duplamalátá TÁPSÖR

december 15-től kezdve ismét mindenütt állandóan kapható, akárcsak a közkedvelt világos

„Monostor“-sör

Ajánljuk: Krémlikörkülönlegességeinket, rumokat, cognacot, seprő-, szilva- és törkölypálinkákat, szeszfinomítványt, eredeti erdélyi asztali-, pecsenye- és csemegeborainkat.

Czell Frigyes és Fiai Dr. Czell Vilmos-csoport

söröződe, likőr- és rumgyár és bormagykereskedése

Telefonszám: 78

Cluj-Kolozsvar

Interurban: 12-31